

Opgave 2 Ruimte op de arbeidsmarkt?

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) verzamelt en onderzoekt gegevens over vele maatschappelijke aspecten en over conjuncturele en structurele ontwikkelingen in de economie. Het betreft bijvoorbeeld macro-economische indicatoren zoals de economische groei en de consumentenprijzen, maar ook de inkomenssituatie van personen en huishoudens. Het CBS verwerkt de gegevens tot statistieken en publiceert erover.

Begin 2017 staat een aantal afbeeldingen op de site van het CBS over de Nederlandse economie (zie bron 1).

Gebruik bron 1.

- 2p 8 Geef voor elke afbeelding aan of deze wel of geen effect op de structuurkant van de Nederlandse economie laat zien. Neem hiertoe de tabel over en vul deze in.

afbeelding	wel / geen structuurkant
1	
2	
3	
4	

Het CBS publiceert ook over de Nederlandse arbeidsmarkt, waar veranderingen in vraag en aanbod mede afhankelijk zijn van conjuncturele en structurele ontwikkelingen in de economie.

Begin 2009, direct na de kredietcrisis, loopt de werkloosheid op. Begin 2017 neemt de krapte op de arbeidsmarkt echter weer toe, mede als gevolg van een aanhoudende economische groei. Deze conjunctuuromslag maakt het CBS zichtbaar door middel van de conjunctuurklok (zie bron 2).

Gebruik bron 2.

- 1p 9 Geef voor begin 2017 aan of de letter A of B uit de conjunctuurklok hierbij hoort.

3p 10 Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst.
Toenemende krapte op de arbeidsmarkt ontstaat als de ...(1)... meer stijgt dan de ...(2)... Hierdoor kunnen de gemiddelde lonen ...(3)... Dat kan een positieve invloed op de ...(4)... kant van de economie hebben, maar kan tevens leiden tot een gewijzigde verhouding tussen arbeid en kapitaal aan de ...(5)... kant van de economie.

Kies uit:

bij (1) beroepsbevolking / werkgelegenheid

bij (2) beroepsbevolking / werkgelegenheid

bij (3) dalen / stijgen

bij (4) conjunctuur / structuur

bij (5) conjunctuur / structuur

Met het oog op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt wil de overheid dat burgers goed zijn opgeleid en hun kennis en vaardigheden blijven ontwikkelen. Met als thema 'Leven lang leren' richt het overheidsbeleid zich op continue scholing van de beroepsbevolking.

Twee economen reageren op het overheidsbeleid en doen de volgende uitspraken:

- uitspraak 1: “Bij scholing is er sprake van intertemporele ruil. Er wordt geïnvesteerd in menselijk kapitaal. De werkgever en de werknemer hebben beiden profijt van scholing, daarom moeten ze de scholing samen regelen.”
- uitspraak 2: “Uit onderzoek blijkt dat werkgevers steeds minder investeren in menselijk kapitaal. Dat komt doordat werknemers tegenwoordig sneller en vaker van werkgever wisselen.”

Gebruik uitspraak 1.

2p 11 Leg uit dat er bij investeren in menselijk kapitaal sprake is van intertemporele ruil bij de werknemer.

Gebruik uitspraak 2.

2p 12 Leg uit dat werkgevers steeds minder investeren in menselijk kapitaal als werknemers steeds vaker van werkgever wisselen.

Een voorbeeld van een maatregel die de overheid heeft genomen om het levenslange leren te bevorderen, is het fiscaal aftrekbaar maken van de scholingsuitgaven voor de werknemer. Het Centraal Planbureau (CPB) heeft in opdracht van de overheid onderzoek gedaan naar de effecten van deze overheidsmaatregel voor verschillende inkomensgroepen. Geconcludeerd wordt dat met name de volwassenen uit de lagere-inkomensgroepen weinig gebruik maken van de fiscale aftrekbaarheid voor scholingsuitgaven. Een alternatieve manier om scholing van deze volwassenen te stimuleren is een vouchersysteem: een vast scholingsbedrag voor werknemers.

- 2p **13** Beargumenteer waarom een vouchersysteem een betere manier is dan het fiscaal aftrekbaar maken van scholingsuitgaven om scholing van volwassenen uit de lagere-inkomensgroepen te stimuleren.

Opgave 2 Ruimte op de arbeidsmarkt?

bron 1 afbeeldingen bij CBS-persberichten, begin 2017

vertrouwen consument op hoogste punt in bijna 10 jaar

investeringen groeien weer

iets meer faillissementen in maart

export groeit gestaag verder in januari

bron 2 conjunctuurklok Nederlandse economie begin 2009 en begin 2017 (● = bbp)

